41998Y0715(01)

15.7.1998 *EUROOPA ÜHENDUSTE TEATAJA* C 220/1

ORGANISEERITUD KURITEGEVUST KÄSITLEV ÜHINEMISEELNE PAKT EUROOPA LIIDU LIIKMESRIIKIDE NING KESK- JA IDA-EUROOPA TAOTLEJARIIKIDE JA KÜPROSE VAHEL

(JSK nõukogu poolt 28. mail 1998. aastal heakskiidetud tekst)

(98/C 220/01)

Meie, Euroopa Liidu liikmesriikide justiits- ja siseministrid, Euroopa Liidu Nõukogu liikmetena ja täielikus koostöös komisjoniga,

ning

meie, Kesk- ja Ida-Euroopa taotlejariikide, sealhulgas Balti riikide, ja Küprose justiits- ja siseministrid, kellest esimestele viidatakse edaspidi nime all "EL liikmesriigid" ja viimastele "KIE riigid ja Küpros",

OLLES KOKKU TULNUD 28. mail 1998. aastal Brüsselis,

VÕTTES ARVESSE 1997. aasta juunis Amsterdamis Euroopa Ülemkogu poolt heaks kiidetud organiseeritud kuritegevuse alast Euroopa Liidu tegevuskava [1] ja eriti selle soovitust nr 3,

RÕHUTADES meie ühist panust demokraatiasse, inimõigustesse ja õigusriigi põhimõttesse ning olles teadlikud, et organiseeritud kuritegevus kujutab endast tõsist ohtu neile väärtustele, kuna see tungib valitsuse, seadusliku äri- ja finantstegevuse ning ühiskonna struktuuridesse kõigil tasandeil, nakatades ja korrumpeerides neid,

TUNNUSTADES, et vähemalt järgmised tingimused on vajalikud tõhusaks õiguskaitse- ja õigusalaseks koostööks nii siseriiklikul kui ka rahvusvahelisel tasandil:

— otstarbeka ülesehitusega politseiamet, millel on kuritegevusega tõhusaks võitlemiseks vajalikud volitused, koolitatud personal ja tehniline varustus,

— asjakohaste volitustega kohtusüsteem, mis tegutseb, lähtudes kaasaegsetest materiaal- ja menetlusõiguslikest normidest,

— küllaldane õiguslik alus korruptsiooniga võitlemiseks ja selle järjekindel kohaldamine,

— õiguskaitseorganite võime praktikas võidelda organiseeritud kuritegevusega, sealhulgas narkokuritegude ja rahvusvahelise relvaäriga, konfiskeerides kriminaaltulu ja tõkestades rahapesu,

— piisavad ennetusvahendid võitluseks narkootikumide kuritarvitamisega,

— range kontroll relvade seadusliku omandamise üle,

OLLES KINDLALT OTSUSTANUD teha tihedat koostööd võitlemaks organiseeritud kuritegevuse ja teiste raskete kuritegude vastu, sealhulgas inimkaubanduse ja ebaseadusliku sisserände korraldamise vastu,

OLLES KINDLALT OTSUSTANUD parandada ka rahvusvahelist koostööd kõnealuse probleemi lahendamiseks,

VÕTTES ARVESSE 1994. aasta septembris koostatud Berliini deklaratsiooni, 1994. aasta novembris korraldatud ÜRO rahvusvahelise organiseeritud kuritegevuse alast ülemaailmset ministrite konverentsi, G7/P8 poolt

[1] EÜT C 251, 15.8.1997, lk 1.

12. aprillil 1996 antud 40 soovitust rahvusvahelise organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemiseks, terrorismialase ministrite konverentsi raames G7/P8 poolt 30. juulil 1996 ja 10. detsembril 1997 antud 25 soovitust ning G8 poolt heakskiidetud 10 põhimõtet kõrgtehnoloogilise kuritegevuse vastu võitlemiseks,

TUNNUSTADES, et meil on juba kujunemas ühine seisukoht sellest, kuidas organiseeritud kuritegevuse vastu võidelda, kuna oleme kõik liitunud teatavate organiseeritud kuritegevuse vastast võitlust käsitlevate rahvusvaheliste kokkulepetega,

VÕTTES ARVESSE organiseeritud kuritegevuse teemal toimuvaid arutelusid teistel rahvusvahelistel foorumitel, näiteks ÜROs, mis uurib hetkel Poola Vabariigi algatusel võimalusi ÜRO konventsiooni koostamiseks organiseeritud kuritegevuse kohta,

TUNNUSTADES meie ametiasutuste vahel toimuvat koostööd ning soovides seda tugevdada nii lähiajal kui kaugemas perspektiivis,

SOOVIDES sel eesmärgil koostada pakti, mis võimaldaks olemasolevat koostööd ühinemiseelsel perioodil hoogustada,

ARVESTADES KIE riikide ja Küprose vajadust rakendada EL *acquis* "enne ühinemist Euroopa Liiduga",

DEKLAREERIME KÄESOLEVAGA JÄRGMIST:

1. põhimõte

Me kinnitame oma otsust teha kõigiti koostööd võitluses igat laadi organiseeritud kuritegevuse ja teiste raskete kuritegude vastu.

2. põhimõte

Meil on hea meel märkida, et KIE riigid ja Küpros on väljendanud oma tahet vastu võtta ja rakendada 1959. aasta kriminaalasjades vastastikuse abistamise Euroopa konventsioon ning samuti organiseeritud kuritegevuse alase Euroopa Liidu tegevuskava soovituses nr 13 mainitud rahvusvahelised konventsioonid. Seda tehakse niipea kui võimalik, nagu on sätestatud soovituses nr 13.

Tõdedes, et me kõik oleme ratifitseerinud osa neist kokkulepetest, on soovituses nr 13 nimetatud rahvusvahelised konventsioonid järgmised:

— väljaandmise Euroopa konventsioon, Pariis, 1957,

— väljaandmise Euroopa konventsiooni teine protokoll, Strasbourg, 1978,

— kriminaalasjades vastastikuse abistamise Euroopa konventsiooni protokoll, Strasbourg, 1978,

— rahapesu ning kriminaaltulu avastamist, arestimist ja konfiskeerimist käsitlev konventsioon, Strasbourg, 1990,

— tolliametite vastastikust abi käsitlev konventsioon ja selle protokoll, Napoli, 1967, ([1])

— meritsi toimuva salakaubaveo vastane leping, millega rakendatakse narkootiliste ja psühhotroopsete ainete ebaseadusliku ringluse vastase Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni konventsiooni artiklit 17, Strasbourg, 1995,

— narkootiliste ja psühhotroopsete ainete ebaseadusliku ringluse vastane konventsioon, Viin, 1988,

— terrorismi tõkestamise Euroopa konventsioon, Strasbourg, 1977.

Lisaks on meil hea meel tõdeda, et KIE riigid ja Küpros kavatsevad kehtestada ja jõustada õigusaktid, mis võimaldaksid neil ühinemise ajaks ratifitseerida organiseeritud kuritegevuse alase tegevuskava soovituses nr 14 mainitud konventsioonid.

3. põhimõte

Me kavatseme teha koostööd organiseeritud kuritegevuse vastu võitlevate kesksete õiguskaitse- ja kohtuasutuste arendamiseks ja tõhusaks toimimiseks. Eelkõige on tegemist asutustega, mida on kavandatud organiseeritud kuritegevuse alase tegevuskava soovitustes nr 1 (organiseeritud kuritegevusega võitlemist

([1]) Tuleb märkida, et kõnealune konventsioon ei ole kandidaatriikidele allakirjastamiseks avatud.

kooskõlastavad riiklikud keskasutused), 19 (riiklikud teabevahetuse kontakt punktid), 20 (riiklikud mitme teadusharu esindajatest koosnevad meeskonnad) ja 21 (Euroopa kohtute võrk).

Vastavalt asjaomase riigi õigusraamistikule hõlbustavad need asutused samuti:

— kiiret ja tõhusat rahvusvahelist õiguskaitse- ja õigusalast koostööd võitlusel organiseeritud kuritegevuse vastu ja

— organiseeritud kuritegevuse vastase võitluse siseriiklikku kooskõlastamist.

Me teavitame riiklikest kontaktpunktidest kooskõlas tegevuskava soovitusega nr 19 Euroopa Liidu Nõukogu peasekretariaati, kes edastab nende kohta saadud teabe kõigile asjaomastele asutustele.

Olles teadlikud, et eeluurimise kooskõlastamine on organiseeritud kuritegevuse vastases võitluses edu saavutamiseks oluline, arvame me, arvestades täielikult kõigi meie riikide põhiseaduslikke struktuure, et on soovitav kaaluda riiklikul tasandil mitme teadusharu esindajatest koosnevate integreeritud meeskondade moodustamist, nagu on sätestatud organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemise tegevuskava soovituses nr 20. Kavatseme korraldada teatava aja tagant kohtumisi selliste meeskondade vahel, et arutada ühisstrateegiaid ja -meetmeid, kasutades vajaduse korral Europoli abi.

Me lepime kokku ühise aastastrateegia, arendades seda Europoli abiga, et määrata kindlaks kõige olulisemad meid kõiki mõjutavad ohud seoses organiseeritud kuritegevusega. Selleks korraldab iga nõukogu eesistujariik selle aastastrateegia arendamiseks ja ülevaatamiseks kohtumisi, mis võiks ära kasutada Euroopa Liidu organiseeritud kuritegevuse alastest iga-aastastest aruannetest saadud kogemusi. KIE riigid ja Küpros on valmis vastama Euroopa Liidu selleks otstarbeks loodud küsimustikule ning neid teavitatakse vastavalt vajadusele nõukogu kontakt- ja abivõrgustiku ning Europoli tegevusest.

4. põhimõte

Me rõhutame tiheda koostöö tähtsust nii kiire ja tõhusa teabevahetuse küsimustes uurimise ja vastastikuse õigusabi eesmärgil kui ka operatiiv- ja uurimistegevuse toetamisel.

KIE riigid ja Küpros kaaluvad õigusalase koostöö kontaktpunktide loomist, et lihtsustada õigusalast koostööd nii üksteise kui ka Euroopa Liidu liikmesriikidega, eesmärgiga kaasata nad järkjärgult Euroopa Liidu võrgustikku.

5. põhimõte

Me omistame suurt tähtsust õiguskaitsealase teabe vastastikusele vahetamisele, tagades samal ajal üksikisikute andmete kaitse. Teabevahetust ei peaks teostama ainult osana uurimise raames toimuvast andmevahetusest, vaid ka teabe kogumiseks ja jagamiseks, et arendada pikaajalisi strateegiaid.

Me oleme teadlikud, et on oluline koguda teavet kuritegelike grupeeringute ja nende asukoha kohta tulemuslike analüüside tagamiseks.

Me rõhutame, et igasuguse teabevahetuse puhul on oluline tagada asjaomaste andmekaitse-eeskirjade järgimine, iseäranis Euroopa Nõukogu 28. jaanuari 1981. aasta konventsiooniga üksikisikute kaitse kohta isikuandmete automatiseeritud töötlemisel. Meil on hea meel märkida KIE riikide ja Küprose tahet kõnealune konventsioon võimalikult ruttu ratifitseerida, kui seda pole veel tehtud.

Me rõhutame vajadust tagada võimalikult täieulatuslik kaitse muudest riikidest saadud tundlikule teabele. Iga riigi asjaomaseid asutusi kutsutakse üles teavitama üksteist teabe avalikustamise nõuetest kohtu- ja haldusmenetluste käigus ning arutama eelnevalt nendest nõuetest tuleneda võivaid raskusi. Sellega seoses arvame me, et teavet edastaval riigil peaks olema võimalus kehtestada tundliku teabe kaitseks teavet saavale riigile täitmiseks tingimused, enne kui ta otsustab, kas seda teavet edastada.

6. põhimõte

Me arvame, et vastastikune praktiline abi uurimise ja operatiivtöö osas on äärmiselt oluline.

Vastastikune praktiline abi võib hõlmata järgmist:

— abi koolituse ja varustuse vallas,

— ühised uurimistoiminguid ja erioperatsioonid, vajadusel Europoli kaasabil,

— piiriülese õiguskaitse- ja õigusalase koostöö hõlbustamine määral, mis on vajalik pikaajaliseks uurimiseks ja lühiajalisteks operatsioonideks, eelkõige piiriülese koostööga seotud asjaomaste taotluste kiire läbivaatamise ja logistilise toetusega,

— vastastikune õiguskaitseametnike ja kohtutöötajate vahetus praktika eesmärgil meie riike käsitlevate uurimiste raames.

Me rõhutame selliste meetodite asjakohasust ja tõhusust nagu näiteks elektrooniline jälgimine, varjatud operatsioonid ja kontrollitavad tarned. Me kavatseme hõlbustada rahvusvahelist koostööd neis valdkondades, võttes igati arvesse selle tagajärgi inimõiguste seisukohalt.

7. põhimõte

Me omistame suurt tähtsust kahe- või mitmepoolsetele õiguskaitse ühisprojektidele. Sellise koostöövormi poole tuleb püüelda eriti sellistes valdkondades, mis kujutavad endast ühiseid piiriüleseid probleeme, nagu organiseeritud kuritegevus, kasutades Euroopa Liidu Nõukogu 4. detsembri 1997. aasta istungil heakskiidetud projektipõhist lähenemist.

Me oleme teadlikud vajadusest rajada ja rakendada tunnistajate ja kohtuorganitega koostööd tegevate üksikisikute kaitseprogrammid, niivõrd kui see on vajalik ja kooskõlas Euroopa Liidu Nõukogu asjakohaste resolutsioonidega, ning üksteist sel eesmärgil abistada, eelkõige lubades vastastikusel kokkuleppel ülalmainitud isikud oma riikidesse.

8. põhimõte

Me rõhutame Europoli tähtsust teabekanalina ning analüütiliste teadmiste pakkumisel ja operatiivtegevuse toetamisel tulevikus ka KIE riikidele ja Küprosele.

Sellest tulenevalt kavatsevad KIE riigid ja Küpros teha võimalikult kiiresti vajalikud ettevalmistused, mis võimaldavad neil liituda ühinemise ajal Europoli konventsiooniga ja asutada vajalikud siseriiklikud üksused.

Meil on hea meel märkida, et KIE riigid ja Küpros on juba loomas esialgseid sidemeid Europoli uimastiüksusega, ja me toetame selliseid sidemeid, ning et nad kavatsevad Europoli konventsiooni jõustumisel pärast käesoleva pakti vastuvõtmist alustada ettevalmistusi ametlike kokkulepete sõlmimiseks, eelkõige kontaktametnike saatmiseks Haagi. Euroopa Liidu Nõukogu ja komisjon kavatsevad abistada KIE riike ja Küprost vajalike siseriiklike üksuste asutamisel ja soodustada nende rahastamist ühenduse asjaomaste programmide kaudu kooskõlas kehtivate eeskirjadega.

9. põhimõte

Meil on hea meel märkida KIE riikide ja Küprose soovi teha õigusabitaotluste ja muude õigusalaste taotluste kiiremaks ja tõhusamaks täitmiseks avaldus heade tavade järgimise kohta kooskõlas nõukogu poolt 29. juunil 1998. aastal vastu võetud kriminaalasjadega seotud vastastikuse õigusabi häid tavasid käsitleva ühismeetmega [1].

10. põhimõte

Selleks et õigusrikkujad ei saaks ära kasutada meie õigussüsteemide erinevusi, mis võivad luua neile turvapaiku, rõhutame me Euroopa Liidu raamistikus koostatud Euroopa Liidu 1995. ja 1996. aasta väljaandmise konventsiooni kiire ratifitseerimise tähtsust, nagu ka selle tähtsust, et KIE riigid ja Küpros kehtestaksid õigusaktid, mis võimaldaksid neil Euroopa Liiduga ühinemise ajaks nende konventsioonidega liituda. Sellega seoses teatame me oma kavatsusest kasutada võimalikult vähe nimetatud konventsioonides pakutud reservatsioone. Me tagame *aut dedere, aut iudicare* põhimõtte tõhusa rakendamise.

11. põhimõte

Tuleks uurida võimalusi, mida erinevad programmid, nagu näiteks Phare ja MEDA, või asjaomased justiits- ja siseküsimustealased eriprogrammid, nagu näiteks OISIN, Grotius, STOP, Odysseus ja Falcone, õiguskaitseorganite ametnikele ja kohtuametnikele pakuvad. Eelkõige tuleks soodustada koolitust, et saada täit pilti organiseeritud kuritegevusest ning selle tõkestamisviiside hindamisest ja täiustamisest. Koolituseks võib näiteks kasutada Euroopa Politseikolledžite Assotsiatsiooni (AEPC) väljatöötatud asjakohast koolitust.

12. põhimõte

Me arvame, et korruptsioon on üks peamisi ohte meie ühiskonnale, kahjustades nii kodanikke kui ka avaliku ja erasektori asutusi. Seepärast rõhutame me vajadust kujundada üheskoos välja terviklik strateegia kõikide korruptsioonivormide vastu. Selleks korraldame me kõnealuste strateegiate väljatöötamise ajal koos

[1] EÜT L 191, 7.7.1998, lk 1.

nõukogu ja komisjoni asjaomaste asutustega regulaarseid nõupidamisi ning Euroopa Liidu liikmesriigid püüavad KIE riike ja Küprost sellesse üritusse kaasata.

13. põhimõte

Me nõustume, et rahapesu tõkestamise eesmärgil tuleks täielikult rakendada FATFi 40 soovitust, nõukogu 10. juuni 1991. aasta direktiivi 91/308/EMÜ rahandussüsteemi rahapesu eesmärgil kasutamise vältimise kohta [1] ja rahapesu ning kriminaaltulu avastamist, arestimist ja konfiskeerimist käsitlevat 1990. aasta konventsiooni.

Me väljendame oma tahet asutada riiklikul tasandil finantsteabeüksused, kui seda pole veel tehtud, mis Egmonti grupi määratluse järgi on riiklik keskasutus, mis võtab vastu (ning, kui see on lubatud, taotleb), analüüsib ja levitab asjaomastele asutustele avalikustatud finantsteavet:

i) kriminaaltulu kahtluse korral,

ii) kui seda nõuavad siseriiklikud õigusaktid ja eeskirjad rahapesu tõkestamise eesmärgil.

14. põhimõte

Selleks et parandada olemasolevat koostööd Euroopa Liidu liikmesriikide ning KIE riikide ja Küprose vahel, peaksime me maksimaalselt ära kasutama oma kontaktametnikke ja sidekohtunikke, ning me toonitame oma soovi kõnealuseid abinõusid laiendada.

15. põhimõte

Me usaldame käesoleva pakti rakendamise, nagu on sätestatud eespool kehtestatud põhimõtetega, paktis osalevate riikide ekspertidest koosnevale rühmale. Rakendamisel võetakse aluseks järgmised põhipunktid:

— töö rahvusvahelise organiseeritud kuritegevuse poolt tekitatud ohu kindlakstegemisel ja selle tõkestamisel, lähtudes Euroopa Liidu organiseeritud kuritegevuse vastasest tegevuskavast,

— organiseeritud kuritegevuse vastases võitluses toimuvate arengute korrapärane seire ja hindamine kõigis meie riikides ning vajaduse korral iga riigi jaoks vajalike prioriteetide sõnastamine. See seire ja hindamine põhineb laienemisprotsessi justiits- ja siseküsimuste üldraames liikmesriikide ja komisjoni ekspertide ühiselt läbiviidud hindamisel,

— organiseeritud kuritegevuse vastaste projektide kavandamine, elluviimine ja ühine hindamine, kaasates vajadusel Europoli, muu hulgas eesmärgiga teha kindlaks valdkonnad, kus tehniline ja finantsabi aitaks KIE riike ja Küprost valmistuda Euroopa Liidu liikmelisuseks.

Brüssel, 28. mai 1998

Nõukogu nimel

eesistuja

J. STRAW

[1] EÜT L 166, 28.6.1991, lk 77.